

VYBRANÉ FAKTORY ROZVOJA PERIFÉRNÝCH OKRESOV ŽILINSKÉHO KRAJA

XVIII. MEZINÁRODNÍ KOLOKVIUM O REGIONÁLNIÍCH VĚDÁCH

Ing. Marcela Chreneková, Ph.D.

Ing. Katarína Dirgasová

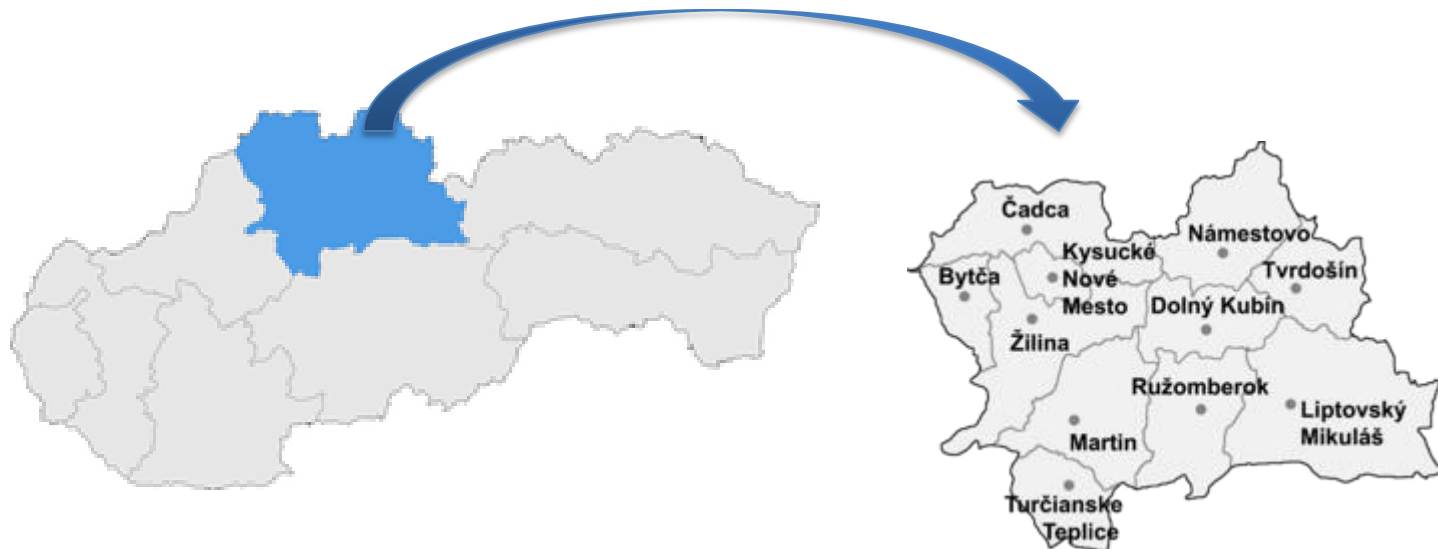
Doc. Ing. Mária Fáziková, CSc.

Fakulta európskych štúdií a regionálneho rozvoja
Slovenská poľnohospodárska univerzita Univerzita

Príspevok bol spracovaný v rámci projektu Vega 1/0685/13 s názvom "Hnacie sily rozvoja vidieckych regiónov"

Cieľ príspevku

Cieľom príspevku je identifikovať určujúce rozvojové faktory periférnych vidieckych regiónov Slovenska, ktoré majú vplyv na kvalitu života na mikropriestorovej úrovni (domácnosť).

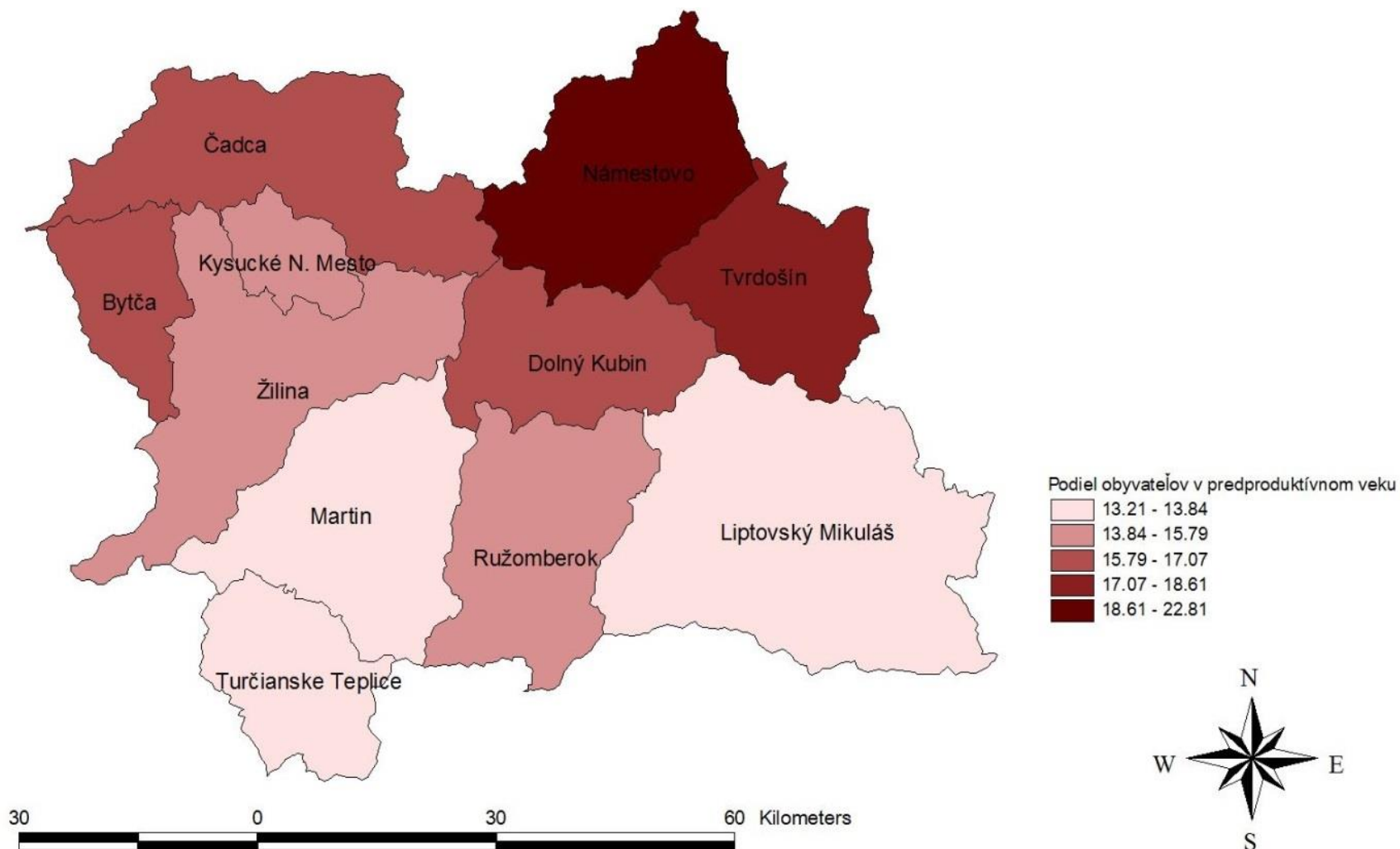

Charakteristika Žilinského kraja

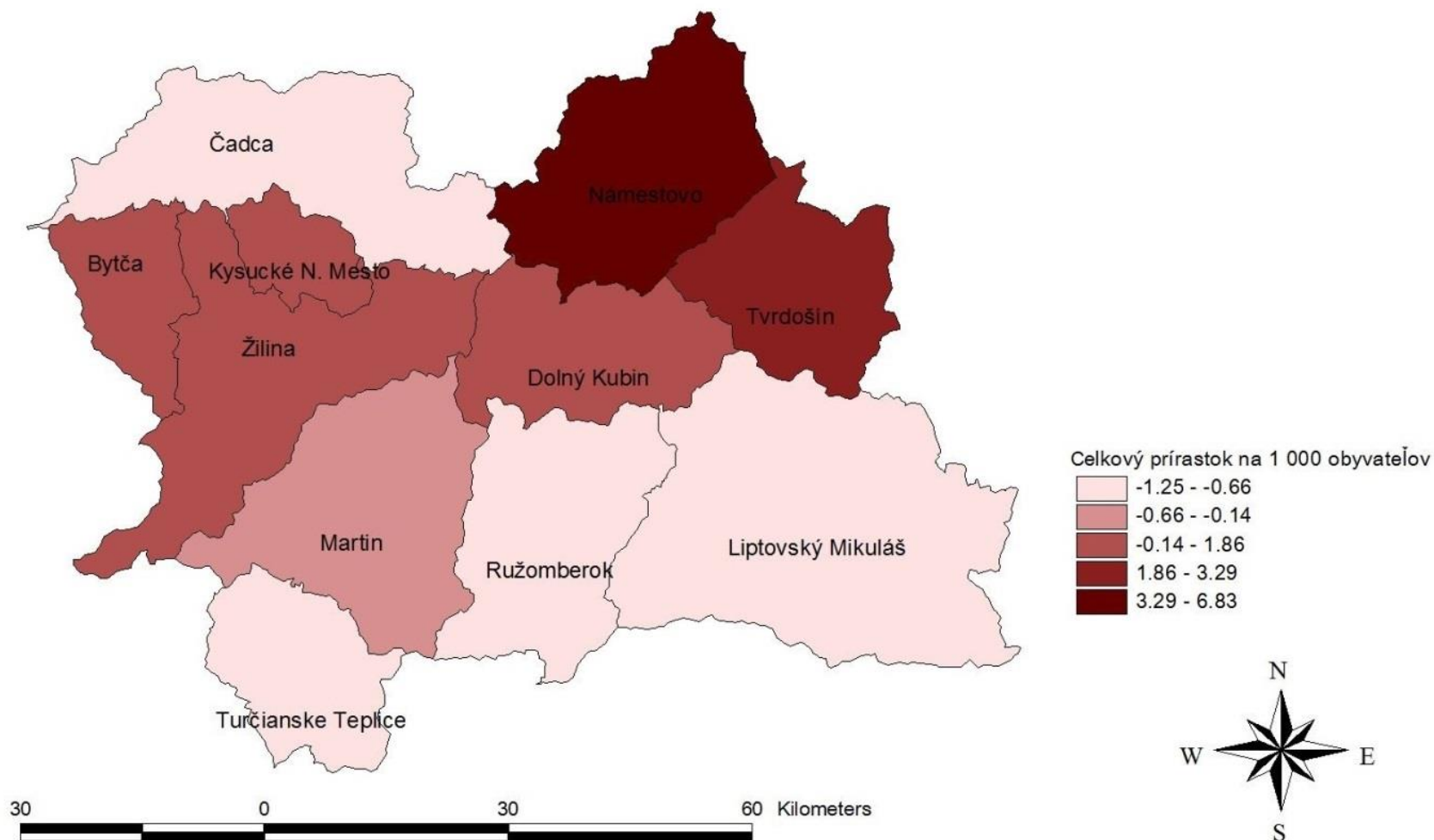
- Nadpriemerná stredná dĺžka života
- Vysoký priemerný vek
- Vysoký podiel predproduktívnej a reprodukčnej zložky obyvateľstva
- Mierny úbytok obyvateľov (Námestovo, Žilina)
- Vysoký počet sobášov a nízky počet rozvodov
- Nadpriemerná zručnosť v práci s elektronickým textom, tabuľkami, e-mailovou poštou a internetom (SODB 2011)
- Vysoká kvalita životného prostredia

Demografická charakteristika

Podiel predproduktívnej zložky obyvateľstva v okresoch ŽSK (%)

Priemerný prírastok (úbytok) obyvateľov v okresoch ŽSK v období 2001-2011

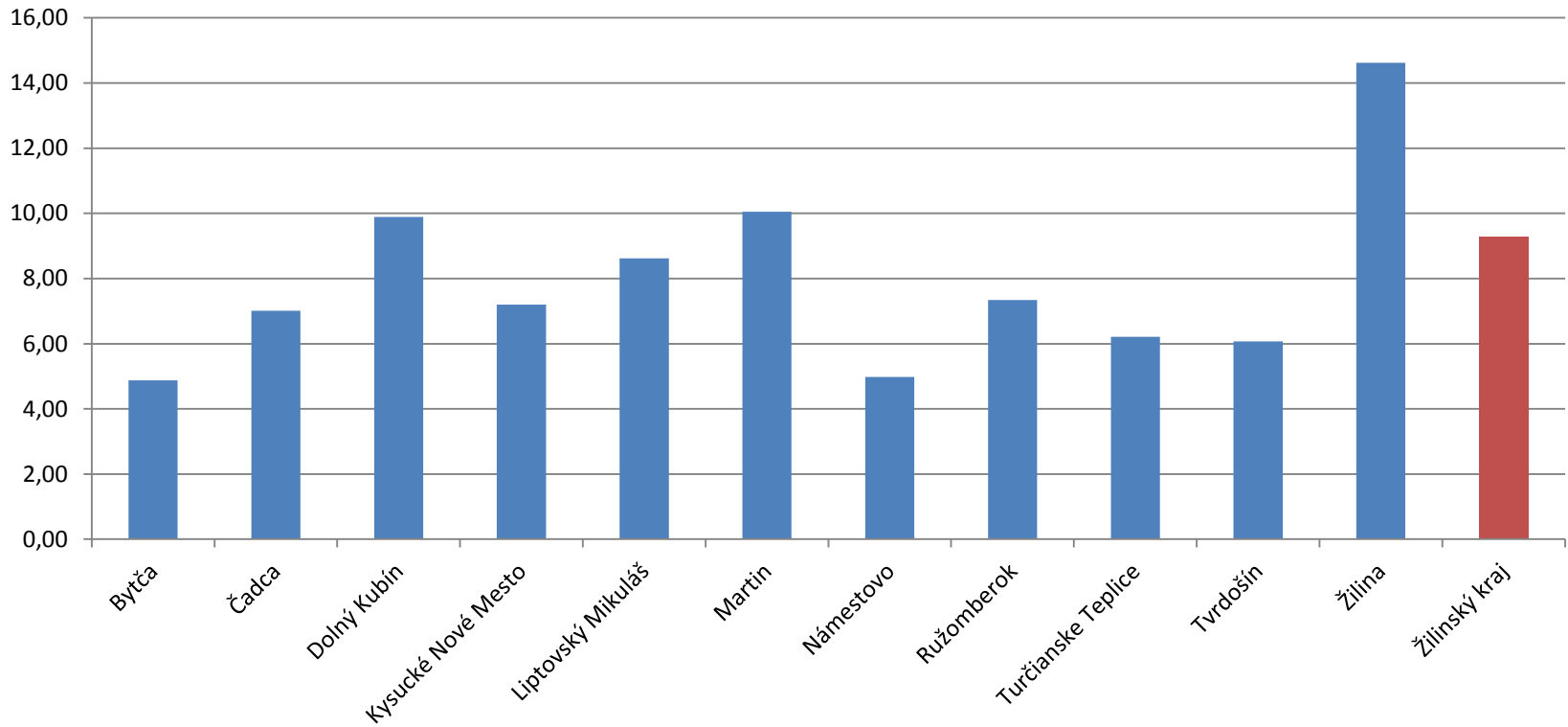

Vzdelanostná štruktúra okresov Čadca a Námestovo

- Vysoký podiel obyvateľov so základným vzdelaním a bez vzdelania (najmä v poproduktívnom veku)
- Najnižšie hodnoty v ŽSK v podieli VŠ vzdelaných druhého a tretieho stupňa a učňovského s maturitou a stredného s maturitou

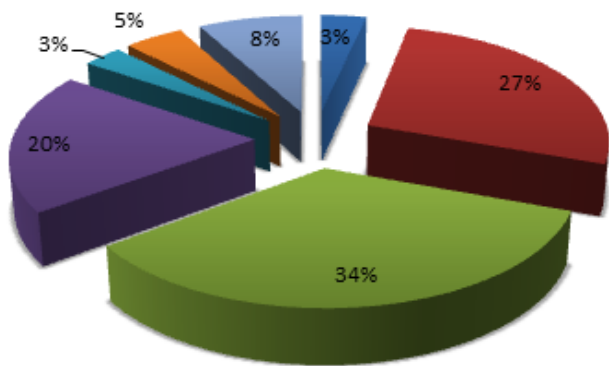
Podnikateľská aktivita

Priemerný index podnikateľskej aktivity v okresoch ŽSK v rokoch 2007-2011

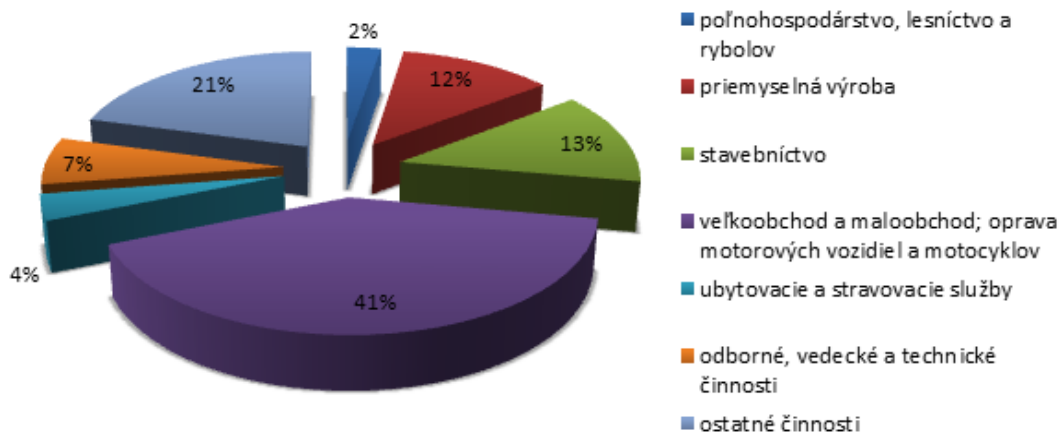

Odvetvová štruktúra živnostníkov a podnikov v okresoch Čadca a Námestovo v roku 2012

živnostníci

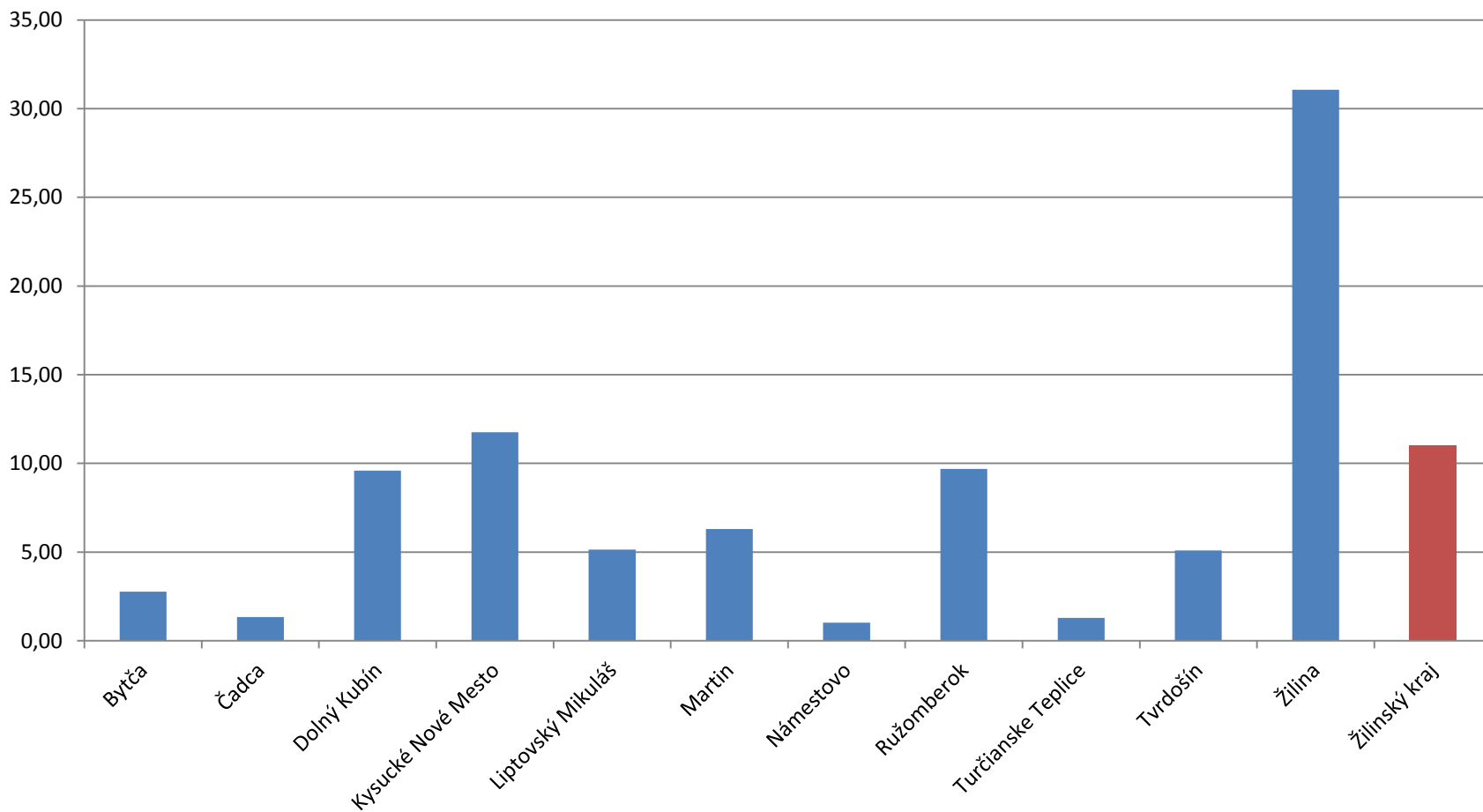
ostatné podniky

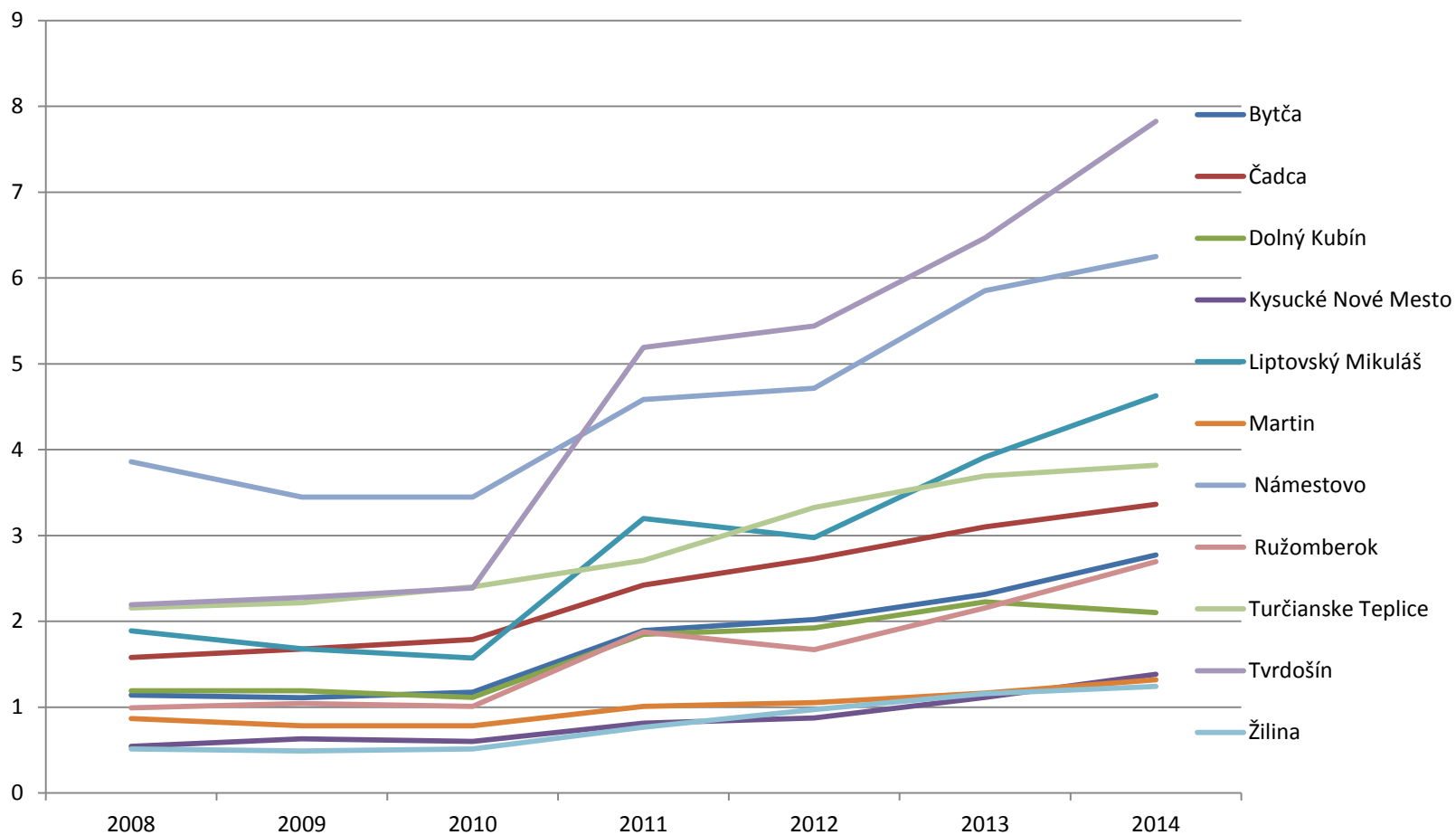
- poľnohospodárstvo, lesníctvo a rybolov
- priemyselná výroba
- stavebníctvo
- veľkoobchod a maloobchod; oprava motorových vozidiel a motocyklov
- ubytovacie a stravovacie služby
- odborné, vedecké a technické činnosti
- ostatné činnosti

Priemerný hrubý obrat priemyslu v okresoch ŽSK na obyvateľa v rokoch 2008-2013 (tis. €)

Počet živnostníkov v odvetví poľnohospodárstva, lesníctva a rybárstva v okresoch ŽSK na 1000 obyvateľov v rokoch 2008-2014

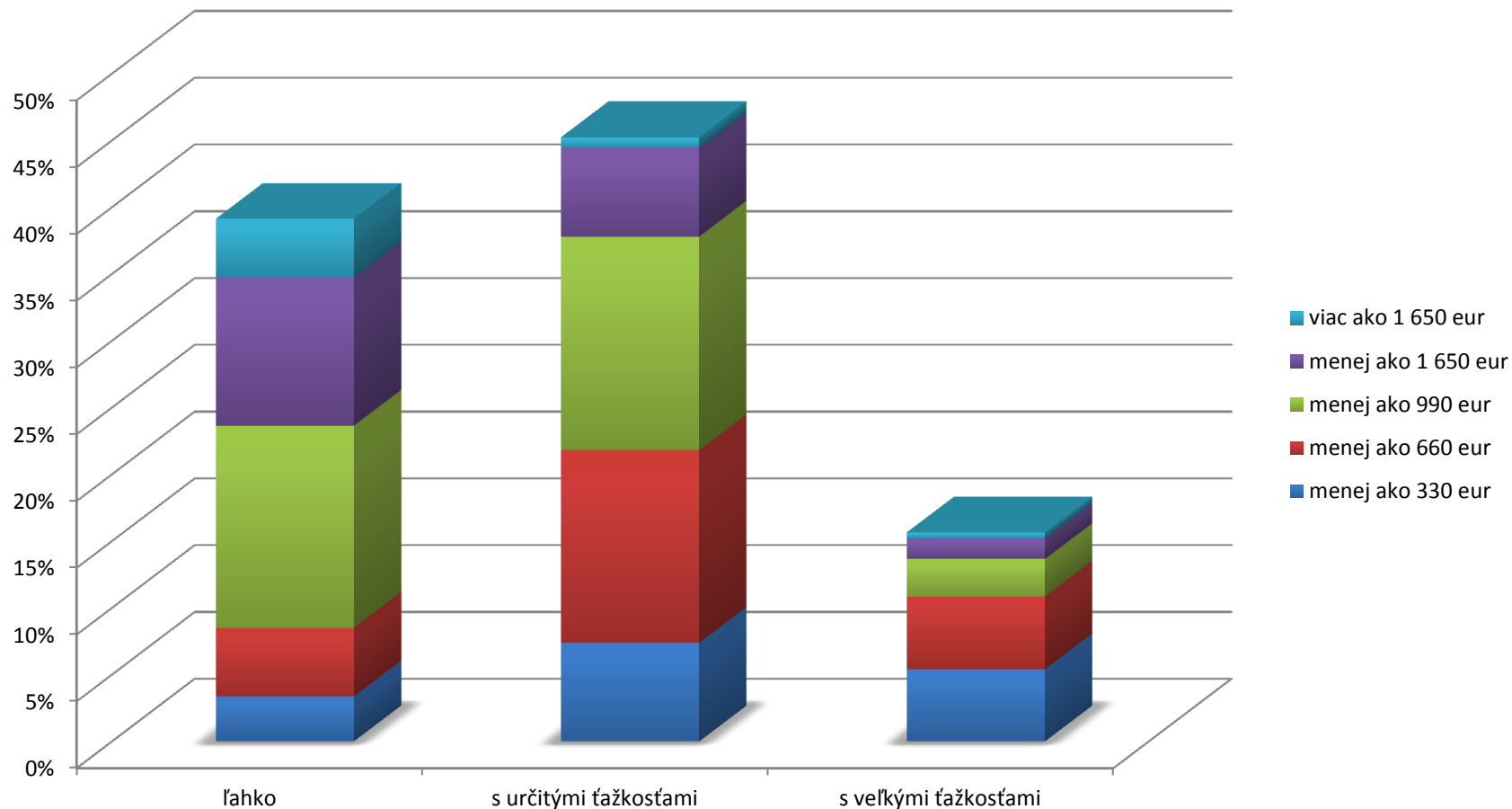

Životné stratégie obyvateľov periférnych regiónov

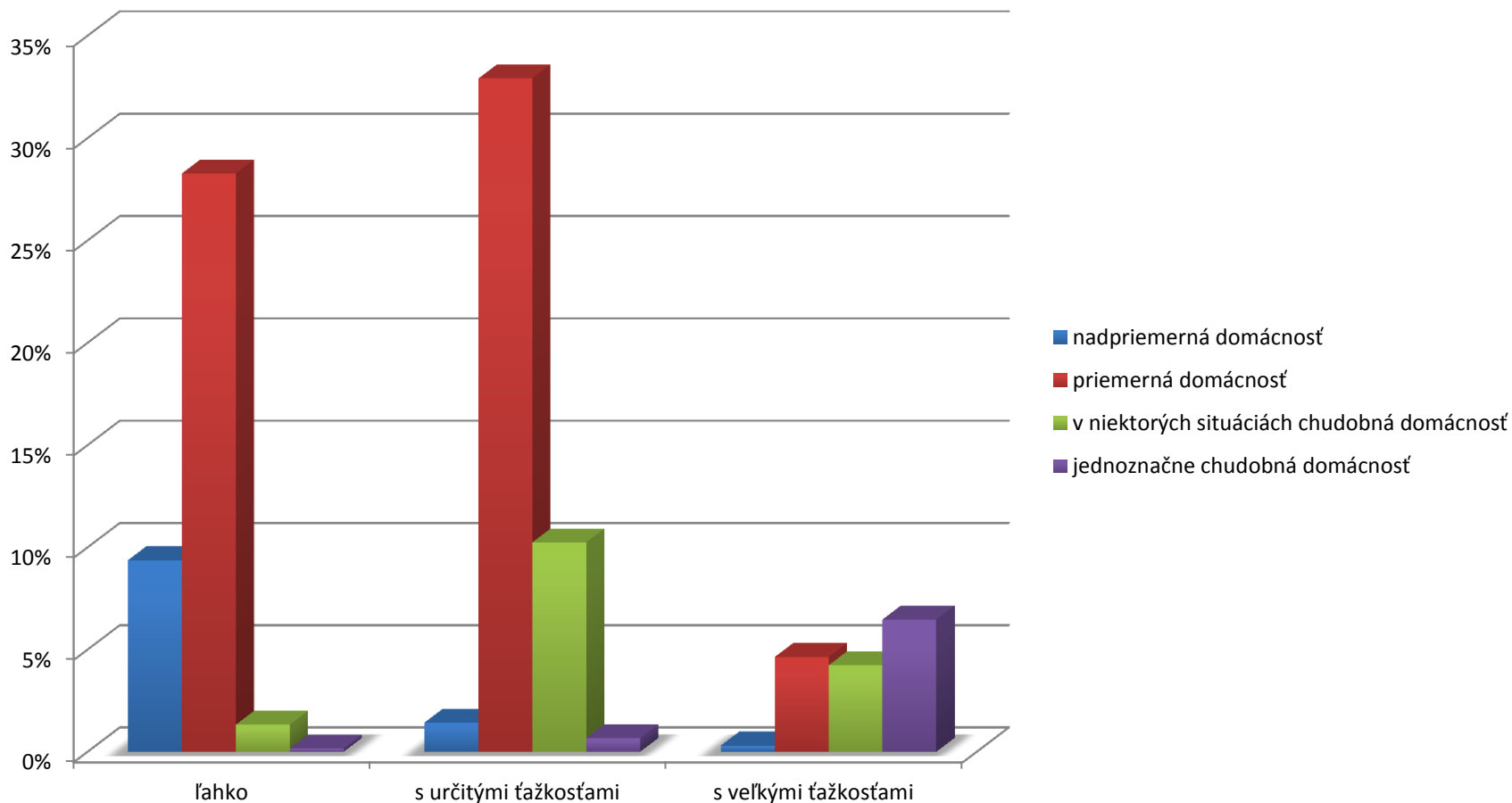
- Relatívne vysoká priemerná mzda v odvetví poľnohospodárstva, lesníctva a rybárstva (v roku 2012 okres Čadca 1154 €, SR 727 €)
- Finančná situácia domácností
- 65% respondentov je spokojných s výškou svojho príjmu (viac v súkromnom sektore)
- 84% domácností opýtaných zvláda plniť svoje bežné platobné povinnosti relatívne úspešne
- (8% s príjmom nad 990 € s veľkými ťažkosťami)

Finančná situácia domácností v okrese Čadca

Schopnosť domácností v okrese Čadca platiť svoje zvyčajné výdavky na základe výšky príjmu

Schopnosť domácnosti plniť každodenné výdavky v závislosti od subjektívneho pohľadu respondentov na jej úroveň

- Samozásobenie
- Silný sociálny kapitál, svojpomoc
- Aktivita a participácia
- Religiozita

Záver

Z pohľadu ekonomického vývoja sa periférne okresy Žilinského kraja (Čadca a Námestovo) považujú za štrukturálne slabé, resp. deprimované regióny; a teda regióny, ktoré si nedokážu pomôcť vlastnými silami. Tradičné priemyselné odvetvia, ktoré tu boli rozvinuté upadli.

Okresy vďaka málo rozvinutej technickej infraštruktúre nie sú schopné vytvárať podmienky pre nárast priemyselných aktivít (čiastočné zlepšenie 2007-2013).

Na potenciálny rozvoj okresov negatívne pôsobí - ekonomická depresia nízka cena práce, čo spôsobuje odchod mladej, kvalifikovanej a produktívnej pracovnej sily

Skúmané okresy sa napriek tejto situácii rozvíjajú a nepatria do skupiny sociálne najslabších regiónov.

Faktorom ich rozvoja je najmä :

- veková štruktúra a najmä podiel predproduktívnej a produktívnej zložky obyvateľstva,
- sila a kvalita sociálneho kapitálu
- aktivita a participácia obyvateľov,
- dodržiavanie tradícií a stále silné rodinné väzby a svojpomoc.

Obyvatelia týchto regiónov si zachovali tradíciu samozásobenia. Je pre nich charakteristický patriotizmus. Opúšťajú rodný región iba v krajnom prípade a majú tendenciu zostať alebo vrátiť sa po štúdiu do regiónu.

V hraničných životných situáciách členovia domácností vo väčšine prípadov nezostávajú nečinní.

V posledných 10 rokoch sa v skúmaných okresoch výrazne rozvinulo živnostenské a malé podnikanie v oblasti stavebníctva, lesníctva a poľnohospodárstva (živočíšnej výroby a najmä ovčiarstva).

Pri využití vysokej príťažlivosti krajiny a kvality životného prostredia sa rozvíja vidiecky cestovný ruch a agroturistika.

Pre tieto regióny je do budúcnosti dôležité udržanie alebo prilákanie mladých vzdelaných obyvateľov.

Ďakujem za pozornosť!

Katedra regionalistiky a rozvoja vidieka

Katedra práva

Fakulta európskych štúdií a regionálneho rozvoja

Slovenská poľnohospodárska univerzitaUniverzita

Tr. A. Hlinku 2

949 76, Nitra, Slovensko

marcela.chrenekova@uniag.sk

xdirgasova@uniag.sk

maria.fazikova@uniag.sk